

УДК 378.4:502.2:808(73)

ЦЕНТРИ УСНОЇ ТА ПИСЬМОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Козолуп М.С.

Львівський національний університет імені Івана Франка

Розглянуто центри усної та письмової комунікації (ЦУПК) як альтернативну форму академічної та фахової комунікативної підготовки студентів ВНЗ. Представлено коротку історичну довідку про становлення розвитку та поширення ЦУПК як педагогічного феномена. Досліджено методологічні засади діяльності та здійснено класифікацію основних функцій типового сучасного ЦУПК. Вивчено особливості діяльності центрів комунікації при університетах України. Запропоновано перспективні напрями розвитку вітчизняних ЦУПК.

Ключові слова: центр усної та письмової комунікації, комунікативна компетентність фахівця, академічна комунікативна підготовка, фахова комунікативна підготовка, вища освіта.

Постановка проблеми. Прогрес педагогічних технологій сьогодення, пошук інноваційних шляхів комплексного формування цілісної особистості фахівця у сучасній вищій школі призводить до трансформації традиційних форм і методів навчання і, зокрема, підготовки майбутніх фахівців до професійної та академічної комунікації в університетах. Звичні лекційно-семінарські форми навчання все частіше доповнюють альтернативні способи формування фахово-орієнтованих комунікативних умінь і навичок, що актуалізуються в діяльнісному міждисциплінарному середовищі. Феномен центру усної та письмової комунікації, що з'явився на горизонті вищої освіти у XX столітті спершу у США, а далі поширився по всьому світу, став одним із найефективніших шляхів альтернативної академічної та фахової комунікативної підготовки студентів. Сьогодні перші центри академічної комунікації вже з'являються у вітчизняних ВНЗ як відповідь

на сучасні освітні виклики та, зокрема, на новітні вимоги щодо академічної комунікативної підготовки студентів у контексті входження України до глобального науково-освітнього простору. Аналіз зарубіжного досвіду роботи центрів усної та письмової комунікації може стати помічним для максимально ефективного втілення кращих його ідей на ґрунті вищої школи України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Становлення і розвиток, методологічні основи та практичні аспекти організації діяльності Центрів усної та письмової комунікації (ЦУПК) стали предметом розвідок численних дослідників, передусім американських. Питанням історії ЦУПК присвятили свої праці П. Каріно, С. Уоллер, Р. Мур та ін.; теоретичні засади та принципи діяльності таких центрів висвітлювали М. Гарріс, К. Мерфі, С. Норс та ін.; проблеми методики комунікативної підготовки у ЦУПК вивчали М. Гарріс, С. Брукс, К. Браффі та ін.; практичні аспекти організації роботи цен-

трів – Л. Хедфілд, Дж. Костер, Дж. Малін та ін. На теренах України значний внесок передусім до практичного втілення ідей ЦУПК було зроблено засновницею та директором першого вітчизняного Центру англомовної академічної комунікації при Львівському національному університеті імені Івана Франка Т. Яхонтовою.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Станом на сьогодні у вітчизняній педагогічній літературі практично не представлено ґрунтовних досліджень педагогічного потенціалу центрів усної та письмової комунікації. Беручи до уваги вищесказане, нам видається доцільним привернути увагу вітчизняної педагогічної спільноти до феномена центрів усної та письмової комунікації, звернувшись до його витоків, історії поширення та оцінки сучасного статусу таких центрів у вищій освіті.

Мета даної праці полягає у розгляді центрів усної та письмової комунікації як комплексного педагогічного явища, аналізі їхньої структури, діяльності та ролі у процесі загальної та дисциплінарно-фахової академічної комунікативної підготовки студентів. Задля досягнення мети вважаємо доцільним вирішити такі **завдання**: 1) простежити історію виникнення, етапи розвитку та поширення центрів усної та письмової комунікації; 2) здійснити класифікацію основних функцій типового сучасного центру усної та письмової комунікації; 3) визначити особливості діяльності таких центрів на теренах вищої освіти України.

Виклад основного матеріалу. Центри усної та письмової комунікації – важливі опорні структури сучасних університетів, що піднесли академічну та фахову комунікативну підготовку студентів на якісно новий рівень. ЦУПК – позапрограмна ініціатива; інформаційний, інтелектуальний та матеріальний ресурс вільно доступний усій академічній спільноті сучасного університету – від першокурсників до професорів. Це місце зустрічі, обміну досвідом, взаємодопомоги відкрите для усіх людей, які усвідомлюють роль комунікації в науково-академічному середовищі. Сьогодні ЦУПК часто виконують роль адміністративних та координаційних центрів при університетах, які забезпечують реалізацію комплексних міждисциплінарних програм з комунікативної підготовки студентів та аспірантів.

Вперше ЦУПК з'явилися в Сполучених Штатах Америки, а їхня історія сягає у доволі далеке минуле. Деякі дослідники вважають, що першим прототипом ЦУПК були літературні товариства, що існували в американських університетах ще у XVIII столітті, де панував дух демократизму, взаємної підтримки та співпраці [14]. Як педагогічне явище центри письма, відомі також як лабораторії письма, виникли вперше на початку XX століття (1904 р., м. Сент Льюїс) і вже у 20-х роках були поширеним явищем як у середній школі, так і в коледжах. На відміну від сучасних ЦУПК, тодішні лабораторії письма були радше методом, ніж місцем навчання письма. На звичайних заняттях в межах навчального плану викладач виділяв час для ретельного відпрацювання техніки письма. Студенти писали твори на обрану тему, а викладач в індивідуальному режимі допомагав їм знайти і виправити помилки

(зазвичай граматичні та стилістичні); студенти також здійснювали взаємоперевірку робіт один одного. Інноваціями лабораторій письма того часу був індивідуальний підхід до навчання, а також взаємонавчання – принципи, що лягли в основу сучасних методів та технологій академічної комунікативної підготовки [2, с. 105].

Лише у 1934 році в університеті штату Айова, лабораторію письма було вперше винесено за межі навчальної аудиторії, і вона одержала окреме фізичне місце та окремий статус у структурі університету. Відтоді впродовж тривалого часу лабораторії письма виконували роль компенсаторних навчальних центрів, які обслуговували переважно відстаючих студентів. Така функція була дуже актуальною впродовж тривалої частини XX століття, адже через процеси демократизації вищої освіти у ВНЗ США з'явилися студенти-представники нижчих верств населення, рівень грамотності яких не відповідав університетським стандартам. У зв'язку із цим у середині XX століття лабораторії письма одержують нову метафоричну назву «клініки письма», що асоціюється із місцем, де студентам «ставили діагноз та проводили лікування» [3, с. 33]. Лише у 70-80-х роках дещо принизлива назва «клініка» поступилась місцем слову «центр», що все більше вказує на зміну ролі центрів письма від периферійної до центральної, перетворення їх на осередки свідомого та активного навчання письма [8, с. 111; 12, с. 446].

Активний розвиток центрів усної комунікації при університетах розпочався лише наприкінці 80-х років XX століття, коли у ВНЗ почали приділяти більшу увагу формуванню усної комунікативної компетентності студентів. Іншим сприятливим для виникнення таких центрів чинником став розвиток і поширення аудіо та відео записуючої техніки, за допомогою якої можна було здійснювати аналіз мовлення студентів, що значно підвищувало ефективність консультування. Центри усної комунікації, які іноді носили назву лабораторії комунікативних досліджень (*Communication studies labs*), часто функціонували на базі кафедр комунікації і співпрацювали з міждисциплінарними програмами з усної академічної комунікативної підготовки (*Oral communication programs*). Подібно до центрів письма, функції центрів усної комунікації передбачали індивідуальне консультування студентів, проведення семінарів, присвячених різним аспектам усної академічної комунікації, а також критичний аналіз усної мовленнєвої діяльності студентів (особливо публічного мовлення) з опорою на аудіо та відео записи їхніх промов, презентацій, інтерв'ю тощо. Сьогодні в американських університетах можна спостерігати тенденцію до об'єднання центрів письма та центрів усної комунікації в інтегровані комплексні багатofункціональні центри усної та письмової комунікації, що активно залучаються до академічної комунікативної підготовки студентів усіх рівнів освіти [13].

Методологічні засади роботи ЦУПК вже на початку їх існування були в опозиції до тодішніх традиційних методів навчання у вищій та середній школах і базувалися на принципах *студентоцентризму; індивідуального підходу; бездирективного, «мінімалістичного» консуль-*

тування; співпраці, взаємної підтримки; рівності тих, хто навчається та тих хто навчає [8, с. 109-110].

Інноваційні підходи до навчання, за яких викладач поступається місцем консультанту або тренеру [7, с. 63-64], відобразилися на принципах добору штату ЦУПК. На початку ХХ століття працівниками лабораторій письма були викладачі та асистенти кафедр англійської мови або комунікації, однак у 60-х роках відбулися дуже важливі зміни – в американських університетах (саме у центрах письма) вперше з'явилися нові суб'єкти педагогічного процесу – студенти-консультанти, які донині залишаються основною ланкою у комунікативній підготовці при ЦУПК. Завдяки студентам-консультантам ЦУПК стали дружнім, сприятливим середовищем, у якому панує атмосфера взаємної підтримки, довіри та демократизму, відсутня авторитарність, психологічна напруга, тиск на особистість студента. Альтернативна комунікативна підготовка, яку здійснюють ЦУПК, гармонійно доповнює програмні курси із загально-академічної та дисциплінарно-фахової комунікативної підготовки, створює можливість для всебічного розвитку потенціалу студентів в атмосфері співпраці та взаємодопомоги.

Залучення ЦУПК до реалізації міждисциплінарних програм з комунікативної підготовки студентів та аспірантів, що діють сьогодні у більшості американських університетів, підняло їх статус та розширило функціональний діапазон. Значно зросло коло відвідувачів центрів – ЦУПК почали надавати консультації не лише слухачам курсу основ академічної комунікації на першому році навчання, але й студентам, що працюють над різними дисциплінарними комунікативними завданнями на усіх рівнях освіти: від бакалаврату до докторантури. Змінився також склад працівників центрів – якщо раніше там працювали лише представники мовних кафедр, то сьогодні консультантом з академічного письма чи усної комунікації може стати студент будь-якого факультету або напряму підготовки. Понад те, в окремих ВНЗ функції консультантів при ЦУПК виконують викладачі різних факультетів, аспіранти і навіть волонтери із позауніверситетського середовища, наприклад, пенсіонери – колишні працівники різних галузей, що є носіями дисциплінарних знань і комунікативних традицій відповідних дискурсних спільнот.

Типовий сучасний американський центр усної та письмової комунікації пропонує широкий спектр послуг з розвитку комунікативних умінь і навичок для різних категорій відвідувачів: студентів бакалаврату, магістратури та докторантури, викладачів, науковців тощо. Розглянемо найважливіші з них.

Консультування – основний напрям діяльності ЦУПК. Кожен студент ВНЗ від першокурсника до аспіранта може безкоштовно отримати кваліфіковану пораду консультанта щодо будь-якого аспекту роботи над письмовим чи усним комунікативним завданням: планування, структурування змісту, формулювання ідей, редагування, форматування, уникнення плагіату та ін. Сучасні ЦУПК – добре оснащені, вони мають власну бібліотеку, комп'ютери, аудіо та відеоматеріали, які можуть допомогти у вдосконаленні комунікатив-

них умінь і навичок. ЦУПК – це також комфортне фізичне та соціальне середовище, де можна спокійно попрацювати над проектом, індивідуально чи у групі, обмінятися досвідом з іншими студентами, отримати відгук на свою роботу.

Організація семінарів та тренінгів. На прохання груп студентів або викладачів будь-яких дисциплін ЦУПК можуть організувати семінари з різноманітних питань наукового та галузевого письма під час аудиторних занять або в позаурочний час у приміщенні центру. На базі ЦУПК проводяться тренінги з методики комунікативної підготовки для викладачів профільних немовних кафедр, які прагнуть інтегрувати комунікативний компонент у власні фахово-орієнтовані курси. Тут вони можуть отримати кваліфіковані поради щодо планування таких курсів, розробки комунікативних завдань, їх перевірки, оцінювання тощо. Для студентів 2-го і 3-го рівнів вищої освіти проводяться семінари з риторики та стилістики окремих жанрів наукової комунікації, зокрема, таких як наукова стаття, обґрунтування дослідницького проекту, літературний огляд, мотиваційний лист, мультимедійна презентація тощо [9].

Програми підготовки консультантів. З метою оновлення штату працівників ЦУПК у них функціонують програми підготовки студентів-консультантів з академічного письма та усного академічного мовлення. Учасником такої програми може стати студент будь-якого напряму підготовки після другого року навчання, який повинен подати на розгляд рекрутаційної комісії 2-3 власні академічні письмові роботи аналітичного та критичного характеру, резюме і рекомендацію від викладачів свого факультету та пройти співбесіду з представниками оргкомітету програми підготовки студентів-консультантів. Далі майбутні консультанти скеровують на спеціальний підготовчий курс при ЦУПК, зміст якого охоплює вивчення педагогічних, психологічних і методичних аспектів студентського консультування з академічної комунікації. По завершенні курсу студенти-консультанти наймаються центром на оплачувану роботу на конкурсній основі [6, с. 126-128].

ЦУПК стали невід'ємною органічною частиною академічної культури сучасного американського університету. Останніми роками вони почали займати не лише фізичний, але й віртуальний простір. Багато університетів сьогодні пропонують електронні ресурси *Online Writing Labs (OWLs)*, на сторінках яких можна знайти теоретичні та практичні матеріали, що стосуються різноманітних аспектів дослідження та навчання академічної комунікації. Електронні бібліотеки (напр. *Questia.com*) пропонують послугу «*Writing center*» – пакет текстових, відео та аудіо матеріалів, які допомагають користувачам у роботі над текстами їхніх наукових праць.

На зламі ХХ-ХХІ століть феномен ЦУПК поширюється по всьому світу. У квітні 2000 року Національна асоціація центрів письма, заснована в 1983 р. представниками численних американських ЦУПК, була офіційно перейменована у Міжнародну асоціацію центрів письма (*International Writing Centers Association, IWCA*), оскільки її до неї приєдналася велика кількість центрів академічного письма, що функціонували

при університетах на усіх континентах. Сьогодні асоційованими членами IWCA є численні регіональні об'єднання, зокрема асоціації центрів письма Європи, Канади, Латинської Америки, Альянс центрів письма Близького сходу та Північної Африки та ін. На базі ЦУПК ведеться постійна науково-дослідницька робота у різних галузях педагогіки, комунікації, методики викладання. Форумом для обговорення результатів таких досліджень є міжнародні періодичні фахові видання: *The Writing Center Journal, WLN: A Journal of Writing Center Scholarship, The Peer Review: A Journal for Writing Center Practitioners* та ін., а також численні національні та міжнародні конференції, зокрема Щорічна конференція Міжнародної асоціації центрів письма (*IWCA Annual Conference*), Щорічна конференція Національної асоціації центрів комунікації «*Excellence at the Center*», конференції, які проводяться регіональними об'єднаннями центрів письма тощо [5, с. 2; 10].

Україна не стоїть осторонь цих процесів. Сьогодні тут вже функціонує два такі центри: Центр англomовної академічної комунікації при Львівському національному університеті ім. І. Франка (ЦААК) та Центр англomовного письма (ЦАП) при Національному університеті «Києво-Могилянська академія». Обидва Центри постали як результат міжнародної співпраці викладачів кафедр іноземних мов українських ВНЗ із колегами з американських університетів. Зокрема, Центр англomовної академічної комунікації у Львові було створено за сприяння Програми партнерства між Орегонським університетом (м. Юджин, США) та ЛНУ ім. І. Франка, а Центр англomовного письма при Києво-Могилянській академії було засновано на базі кафедри англійської мови цього університету за підтримки Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні під керівництвом досвідченого експерта у галузі викладання англійської мови, організації та впровадження освітніх програм, консультанта з питань підвищення кваліфікації викладачів, співробітника Відділу у справах освіти і культури Держдепартаменту США Єви Сміт. Природно, що обидва Центри зорієнтовані на просування технологій та методів навчання англomовної академічної комунікації, що базуються на досягненнях сучасної американської лінгводидактики та практики навчання у ВНЗ.

Аналіз офіційних веб-сайтів згаданих Центрів показав, що в основі програм їхньої діяльності лежать спільні цілі та завдання. Зокрема їх стратегічні цілі передбачають а) інтегрування українських ВНЗ у міжнародну англomовну академічну спільноту, б) дослідження та просування передових методик формування англomовної академічної комунікативної компетентності студентів. Серед практичних завдань центрів заслуговують на увагу такі: а) формування комунікативних умінь і навичок, розвиток стратегій письма у студентів, викладачів та зацікавлених фахівців за допомогою проведення семінарів, тренінгів, дистанційних навчальних курсів; б) розробку курсів з англomовного науково-академічного письма для студентів та аспірантів; в) консультування аспірантів та науковців з питань написання та публікації статей у міжнародних журналах [4; 11].

Водночас простежуємо певні відмінності у напрямках та формах організації діяльності Центрів. Так, діяльність ЦААК у Львові має більш помітне науково-дослідницьке спрямування. Зокрема, Центр є учасником міжнародного проекту «Розвиток навичок читання та письма у студентів гуманітарних спеціальностей: створення центрів вдосконалення академічних навичок і вмінь на базі вищої школи» (LIDHUM), та міжнародної європейської ініціативи COST Action 151401, мета якої – створення широкої основи розвитку освіти і вдосконалення технологій навчання письма в епоху інформаційних технологій. З 2008 року на базі ЦААК при ЛНУ ім. І. Франка було проведено 2 міжнародні науково-методичні конференції: «Навчання англomовної академічної комунікації в Україні та у світі: проблеми і перспективи» (2008, 2011) та науково-методичну конференцію «Роль письма у викладанні гуманітарних дисциплін» (2013), що стали форумом для обговорення найактуальніших питань навчання академічної комунікації у ВНЗ. Сьогодні ЦААК у Львові також розвиває додатковий напрямок діяльності, загалом нетиповий для таких структур, однак, зумовлений нинішніми потребами вищої освіти в Україні – консультування з питань підготовки до складання тесту з англійської мови на рівень B2 [1; 4].

На відміну від Львівського ЦААК, діяльність якого передусім спрямована на задоволення потреб викладачів, аспірантів та науковців, Центр англomовного письма при НаУКМА пропонує ширший спектр послуг для студентів. Сьогодні – це єдина структура у вищій освіті України, де розвивається така форма організації навчальної діяльності як студентське консультування. Центр набирає та готує студентів-волонтерів (від третього курсу і далі) для надання допомоги іншим студентам, які хочуть вдосконалити навички письма, на усіх етапах виконання комунікативних завдань – від планування до редагування. Функції, які виконує ЦАП при НаУКМА, найбільш наближені до функцій типового американського ЦУПК [11].

Сьогодні ініціативи з поширення академічної грамотності через центри письма в Україні перебувають на стадії становлення. Сам факт існування таких центрів свідчить про те, що Україна активно інтегрується у світову науково-академічну спільноту. Однак, процес формування академічної комунікативної культури має включати академічну комунікативну підготовку не лише іноземною, а передусім рідною українською мовою (навіть беручи до уваги той факт, що англійська мова сьогодні функціонує як *lingua franca* науки). Вітчизняні центри академічної комунікації об'єднують навколо себе переважно викладачів та студентів англійської мови. На нашу думку, необхідним кроком у їх подальшому розвитку має стати створення передумов для інтеграції зусиль різнопрофільних фахівців – представників усіх дисциплінарних спільнот університету, адже лише разом, через конструктивний діалог та обмін думками і досвідом ми зможемо забезпечити якісну підготовку компетентних фахівців-науковців, здатних до професійної комунікативної діяльності у глобальному науковому просторі.

Висновки та пропозиції. У ході дослідження з'ясовано, що центри усної та письмової комунікації є вагомим матеріально-технічним, інформаційним, адміністративним та консультативним ресурсом сучасних університетів, що чинить суттєвий вплив на якість академічної та професійно-орієнтованої комунікативної підготовки майбутніх фахівців. З'явившись уперше в США як лабораторії письма, що опікувалися студентами з низьким рівнем грамотності, ЦУПК поширилися по країні, значно підвищивши свій академічний статус, а згодом вийшли за межі США і сьогодні успішно функціонують при університетах більшості країн світу.

На базі сучасних ЦУПК здійснюється індивідуальне консультування студентів та аспірантів з різноманітних аспектів роботи над усними та письмовими комунікативними завданнями; проводяться семінари й тренінги для викладачів різних дисциплін з питань інтеграції комунікативного компоненту до програм фахово-орієнтованих навчальних дисциплін, методики комунікативної підготовки студентів, оцінювання комунікативних завдань тощо; координується робота програм з усної та письмової академічної комунікативної підготов-

ки на різних факультетах та рівнях освіти; ведеться активна дослідницька робота, спрямована на розробку й удосконалення технологій та методик комунікативної підготовки у вищій школі. Робота ЦУПК базується на засадах міждисциплінарного та діяльнісного підходів, реалізації принципів студентоцентризму, індивідуального підходу, співпраці, рівності суб'єктів навчального процесу.

Процес створення центрів комунікації при університетах України щойно розпочинається. На нашу думку, за умови правильної організації та урахування особливостей вітчизняної системи навчання у вищій школі, такі центри можуть мати великий педагогічний потенціал. Важливими та перспективними напрямками розвитку центрів усної та письмової комунікації при українських ВНЗ вважаємо: а) запровадження студентського консультування як нової ефективної форми педагогічної взаємодії; б) залучення фахівців усіх галузей до діалогу з проблем фахової комунікативної підготовки студентів; в) здійснення академічної комунікативної підготовки студентів і аспірантів не лише іноземною, а й рідною мовою задля підвищення рівня академічної грамотності українських фахівців та науковців.

Список літератури:

1. Яхонтова Т. В. Центр англомовної академічної комунікації: напрями та етапи діяльності / Т. Яхонтова // Науково-методична конференція «Роль письма у викладанні гуманітарних дисциплін» (29 березня 2013 р., Львів): Тези доповідей. – Львів: ПАІС, 2013. – 68 с. – С. 6-8.
2. Carino P. Early writing centers: Toward a history / P. Carino // *The Writing Center Journal*. – 1995. – Vol. 15. – № 2. – P. 103-115.
3. Carino P. What do we talk about when we talk about our metaphors: A cultural critique of clinic, lab and center / P. Carino // *The Writing Center Journal*. – 1992. – Vol. 13. – № 1. – P. 31-42.
4. Center for English Academic Writing [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 07.08.2017: <http://centres.lnu.edu.ua/ceaw/en/> – Загол. з екрана. – Мова англ.
5. Gillespie P. International incidents [Електронний ресурс] / P. Gillespie, Kail H. // *IWCA Update*. – 2002. – Vol. 4. – Issue 1. – P. 1-3. – Режим доступу: 21.07.2017: http://writingcenters.org/wp-content/uploads/2008/06/iwca-update-f-02_v4_i11.pdf – Загол. з екрана. – Мова англ.
6. Haring-Smith T. Changing students' attitudes: writing fellows programs / T. Haring-Smith // *Writing across the curriculum: A guide to developing programs* / [Eds. S. H. McLeod, M. Soven]. – Newbury Park, CA: Sage Publications, 1992 – 142 p. – P. 123-131.
7. Harris M. The roles a tutor plays: Effective tutoring techniques / M. Harris // *The English Journal*. – 1980. – Vol. 69. – Issue. 9. – P. 62-65.
8. Harris M. The writing center and tutoring in WAC programs / M. Harris // *Writing across the curriculum: A guide to developing programs* / [Eds. S. H. McLeod, M. Soven]. – Newbury Park, CA: Sage Publications, 1992 – 142 p. – P. 109-122.
9. Hume Center for Writing and Speaking [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 10.06.2015: <https://undergrad.stanford.edu/tutoring-support/hume-center/about-hume-center> – Загол. з екрана. – Мова англ.
10. International Writing Centers Association [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 20.07.2017: <http://writingcenters.org/> – Загол. з екрана. – Мова англ.
11. Kyiv-Mohyla English Writing Center [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 20.09.2016: <http://ewckma.blogspot.com/> – Загол. з екрана. – Мова англ.
12. North S. M. The idea of a writing center / S. M. North // *College English*. – 1984. – Vol. 46. – № 5. – P. 433-446.
13. Till B. Von. Communication centers movement in higher education / B. Von Till // *Communication Centers and Oral Communication Programs in Higher Education: Advantages, Challenges, and New Directions* / [Eds. E. L. Yook, W. Atkins-Sayre]. – Lanham, Maryland: Lexington Books, 2012 – 294 p. – P. xi-xiii.
14. Waller S. A Brief history of university writing centers: Variety and diversity [Електронний ресурс] / S. Waller. – 2002. – Режим доступу: 15.09.2013: <http://www.newfoundations.com/History/WritingCtr.html#Development> – Загол. з екрана. – Мова англ.

Козолуп М.С.

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

ЦЕНРЫ УСТНОЙ И ПИСЬМЕННОЙ КОММУНИКАЦИИ КАК ЭФФЕКТИВНЫЙ ПУТЬ К ПОВЫШЕНИЮ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ

Аннотация

Рассмотрены центры устной и письменной коммуникации (ЦУПК) как альтернативная форма академической и профессиональной коммуникативной подготовки студентов вузов. Представлена краткая историческая справка о становлении, развитии и распространении ЦУПК как педагогического феномена. Исследованы методологические основы деятельности; осуществлена классификация основных функций типичного современного ЦУПК. Изучены особенности деятельности центров коммуникации при университетах Украины. Предложены перспективные направления развития отечественных ЦУПК.

Ключевые слова: центр устной и письменной коммуникации, коммуникативная компетентность специалиста, академическая коммуникативная подготовка, профессиональная коммуникативная подготовка, высшее образование.

Kozolup M.S.

Ivan Franko National University of L'viv

WRITING AND ORAL COMMUNICATION CENTERS AS AN EFFECTIVE WAY TO THE IMPROVEMENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN FUTURE SPECIALISTS

Summary

The paper focuses on the study of writing and oral communication centers as an alternative way of academic and professional communication skills formation in university students. A brief history of the development and spread of communication centers as a pedagogical phenomenon has been presented. Basic methodological principles of writing centers' pedagogy have been analyzed, and their main functions have been classified. The peculiarities of communication centers' activities in Ukraine have been investigated and promising directions of their future development have been suggested.

Keywords: writing and oral communication center, communicative competence of a specialist, academic communicative training, professional communicative training, higher education.